

Apulaispormestari

8 §

**LAUSUNTO OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖLLE
VARHAISKASVATUSTA KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNNÖN
UUDISTAMISTYÖRYHMÄN ESITYKSESTÄ**

22.05.2014

Dno TRE:/ 2932 /05.01.01/2014

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt Tampereen kaupungilta 15.4.2014 lausuntoa varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmän esityksistä.

Lausuntopyyntö: OKM/81/040/2012.

Apulaispormestari päätti

antaa asiassa oheisen liitteen mukaisen lausunnon.

Leena Kostiainen
Apulaispormestari

Ilmoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriön kirjaamo, Silvennoinen Marjatta,
Päivänen Maria, Salemlin Alla, Komonen Vesa, Viitasaari Leena, Kola-
Torvinen Pia, Kalliomäki Elli

Lisätietoja

Johdon sihteeri Katri Naulo, puh. 040 801 6003,
etunimi.sukunimi@tampere.fi

Diaarinumero: TRE 2932/2014

Tampereen kaupungin lausunto varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön uudistamistyöryhmän esityksistä

Lausunto annetaan pykälittäin.

1 § Soveltamisala

- Ei kommentoitavaa

2 § Varhaiskasvatuksen määritelmä

- Varhaiskasvatuksen määritelmässä tulisi määritellä myös avoimen varhaiskasvatuksen toiminta vaihtoehtona.
- Määritelmässä tulisi kuvata varhaiskasvatuksen monimuotoisuus ml. päiväkotihoido, perhepäivähoito ja avoin varhaiskasvatus.

3 § Varhaiskasvatuksen tavoitteet

- Ei kommentoitavaa

2 luku Varhaiskasvatuksen järjestäminen

4 § Kunnan yleinen järjestämisvelvollisuus

"Kunnan on varhaiskasvatusta järjestettäessä otettava huomioon liikenneyhteydet sekä asutuksen ja varhaiskasvatuksen järjestämispaikkojen sijainti siten, että näiden väliset matkat ovat mahdollisimman lyhyitä."

- Erittäin tulkinnanvarainen lause, jota vanhemmat voivat käyttää palvelupäätösten valitusten perusteena siinäkin tapauksessa, että päivähoitopaikan sijainti on kohtuullisen matkan etäisyydellä.
- Keskeistä on, että lapsen kodin ja hoitopaikan väliset matkat on liikenteellisesti perheen saavutettavissa.
- Tampereen kaupunki yhtyy tässä Kuntaliiton eriävään mielipiteeseen.

5 § Järjestämisestä vastuussa oleva kunta

- Ei kommentoitavaa

6 § Kunnan varhaiskasvatuspalvelujen järjestämistavat

- Ei kommentoitavaa

7 § Varhaiskasvatuksen toiminta-ajat

"Osa-aikainen varhaiskasvatus saa kestää enintään viisi tuntia päivässä tai 25 tuntia viikossa."

- On myönteistä, että kunnat voivat itse määritellä osa-aikaisen varhaiskasvatuksen näissä tuntirajoissa. Tampereen kaupunki tulkitsee tätä niin, että osa-aikainen varhaiskasvatus voisi olla myös 20 tuntia viikossa. Jos näin ei ole, vaan "viisi tuntia päivässä tai 25 tuntia viikossa" on lapsen subjektiivinen oikeus osa-aikaiseen varhaiskasvatukseen, se tulisi selventää lainsäädännössä.
- Osa-aikaisen varhaiskasvatuksen hoitomaksut tulisi mukauttaa hoitoaikaan.

8 § Kehittävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatusympäristö.

- Turvallisuuteen ja terveelliseen toimintaan liittyvät suunnitelmat on STM:n ohjeiden mukaan laadittu ja päivitetty. Kolmen vuoden välein toteutettava tarkastus edellyttää ympäristöterveydenhuollon ja muiden kaupungin viranomaisten yhteisiä toimenpiteitä. Tämä katsotaan liian tiheäksi.
- Kuka seuraa, kunta vai AVI?

9 § Ravinto

- Pykälässä ei määritetä tarjottavien aterioiden suhdetta hoitoajan laajuuteen. Jääkö tämä kunnan päätäntävaltaan vai aiotaanko lasten ravinnosta antaa muulla tavoin normeja?

10 § Varhaiskasvatuksen monialainen yhteistyö

- Ei kommentoitavaa

3 luku Lapsen ja lapsen huoltajien asema ja oikeudet**11 § Oikeus varhaiskasvatukseen**

- Ei kommentoitavaa

12 § Osa-aikainen oikeus varhaiskasvatukseen

- Esiopetuksen jälkeisen varhaiskasvatuksen ja koululaisten aamu ja iltapäivätoiminnan yhdistämismahdollisuus tulisi sisällyttää lakiin.

13 § Hoidon järjestäminen muulla tavalla

- Joustavan hoitorahan käytöllä ja varhaiskasvatuksen laajuudella tulee olla yhteys.

14 § Varhaiskasvatuksen keskeyttäminen ja paikan säilyttäminen

- Ei ehdoteta muutettavaksi.

15 § Kielelliset oikeudet

- Ei kommentoitavaa

16 §, 17 § j 18 § Lapsen kehityksen ja oppimisen tuki, tehostettu tuki ja erityinen tuki

- Asiakaspäätökset ja –selvitykset tehdään asiakaslähtöisesti riippumatta siitä onko lapsi esiopetuksessa tai esiopetuksessa ja esiopetuksen jälkeisessä varhaiskasvatuksessa päivän aikana. Lasta koskeva päätös vaikuttaa sekä opetuksen että opetuksen jälkeisen varhaiskasvatukseen.

19 § Osallisuus ja vaikuttaminen

- Ei kommentoitavaa

4 luku Menettelysäännökset

20 § Ohjaus ja neuvonta

- Kunnan tulee voida määritellä, miten ja missä laajuudessa ohjausta ja neuvontaa annetaan.

21 § Hakeminen

Pykälässä todetaan mm. että ”jos lapselle haetaan 14 §:n 2 momentin mukaisesti samaa paikkaa, jossa lapsi on osallistunut varhaiskasvatukseen ennen kuin lapsen huoltaja on jäänyt kotiin hoitamaan lastaan, hakemus olisi tehtävä viimeistään kaksi kuukautta ennen paluuta. Varhaiskasvatuksen keskeyttämisen syyt ja kestot voivat olla moninaiset. Jos esimerkiksi perhe haluaisi hoitaa kolmen kesäkuukauden ajan lasta kotona, olisi nykyinen hakuaika tarpeettoman pitkä.”

- Tässä huomio kiinnittyy siihen, että kohteleeeko säädös kaikkia kuntalaisia tasaveroisesti esim. kesäaikana opettajat voivat irtisanoa hoitopaikan kesän ajaksi ja hakea paikkaa heti uudelleen. Ja toisaalta huomioidaanko muusta kunnasta tuleva lapsi tähän kahden kuukauden vaateeseen? Muutto toiseen kuntaan on yleensä suunnitelmallinen eli yksiselitteisesti muutto ja kahden viikon velvoite ei ole kunnille realistista toteuttaa.

22 § Päätös

- Lain perusteluissa tulisi selventää, että päivähoitopaikkaa koskeva päätös voitaisiin toimittaa sähköisenä viranomaispäätöksenä asianomaisen lain mukaisesti.

5 luku Varhaiskasvatuksen suunnittelu ja arviointi

23 § Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

- Kasvatuksen ja opetuksen jatkumo tulisi kirjata varhaiskasvatuksesta esiopetukseen, kuten se on kirjattu esiopetuksesta perusopetukseen.

24 § Paikallinen suunnittelu

Pykälässä todetaan mm.: Paikallisen suunnitelman lisäksi voitaisiin harkinnan mukaan laatia... ja edelleen ”kunta voisi tehdä myös useita paikallisia suunnitelmia eri toimintamuotoja koskien jne.”

- Varhaiskasvatuksen suunnitteluun liittyvät tarkemmat ohjeet tulee kirjata varhaiskasvatuksen valtakunnallisiin perusteisiin eikä lainsäädäntöön. Lainsäädännössä viittaus varhaiskasvatuksen perusteisiin riittää.

25 § Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma

Pykälän mukaan lapselle on laadittava henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma.

- Lapsen henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelman laatimisen vaade tulisi olla väljempi kuin pykälätekstiin on kirjattu ja suunnitelmaan liittyvät ohjeet olisi hyvä sisällyttää varhaiskasvatuksen valtakunnallisiin perusteisiin.

26 § Varhaiskasvatuksen arviointi

- Ei kommentoitavaa

6 luku Henkilöstön tehtävät ja kelpoisuusvaatimukset

27 § ja 28 § Varhaiskasvatuksen opettaja ja varhaiskasvatuksen sosionomi

- Laissa henkilökunta halutaan erotella koulutuksen mukaan opettajiin ja sosionomeihin. On tehtävä selkeä ero ammattinimikkeistä ja ammattien edellyttämästä koulutuksesta.
- Ammattinimikkeen tulee olla varhaiskasvatuksen opettaja.

29 § Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja

- Ei ole linjassa edellisten pykälien kanssa. Jos olisi, niin tässäkin voisi olla eroteltuna lähihoitaja, lastenohjaaja. Lastenhoitajaksi ei kai enää kouluttaudutakaan. Ehdotamme ammattinimikettä varhaiskasvatuksen lähihoitaja tai varhaiskasvatuksen ohjaaja.

30 § Perhepäivähoitaja

- On myönteistä, että perhepäivähoitajille tulee myös kelpoisuusvaade. Toisaalta tämä voi osaltaan vaikuttaa enenevässä määrin perhepäivähoitajien vähenemiseen.

31 § Varhaiskasvatuksen erityisopettaja

- Ei kommentoitavaa

32 § Varhaiskasvatuksen avustaja

- Tiukka kelpoisuusvaade vaikeuttaa avustajien saatavuutta. Tässä olisi hyvä pohdita, miten varhaiskasvatuksen avustajien kelpoisuus suhteutuu koulunkäynninohjaajan kelpoisuuteen. Tampere ehdottaa, että varhaiskasvatuksen avustajalla olisi sama pätevyys kuin koulunkäynninohjaajalla/avustajalla, jolloin kunnat voisivat käyttää tätä ammattiryhmää monipuolisemmin. Tämä monipuolistaisi myös työntekijän ammatillisia mahdollisuuksia.

33 § Varhaiskasvatuksen johtotehtävät

- Ei kommentoitavaa

34 § Tilapäinen poikkeaminen kelpoisuusvaatimuksista

Pykälässä säädettäisiin voimassa olevaa lainsäädäntöä vastaavasti, että kelpoisuusvaatimuksista voitaisiin poiketa tilapäisesti. Jos varhaiskasvatuksessa toimivan 27–33 §:ssä säädetyn henkilöstön tehtävään ei saataisi henkilö, jolla on säädetty kelpoisuus, tehtävään voi

taisiin ottaa enintään vuoden ajaksi henkilö, jolla suoritettujen opintojen perusteella olisi riittävät edellytykset tehtävän hoitamiseen.

- Tämä tulee poistaa. Kunnilla on erityisen suuria vaikeuksia saada varhaiskasvatuksen koulutuksen omaavia työntekijöitä. Jatkuva rekrytointi on iso kustannuserä kunnille. Kunnilla on tahtotila saada päteviä työntekijöitä ja AVI valvoo asetuksen mukaisen henkilökunnan toteutumista.

7 luku Henkilöstön mitoitus, rakenne ja täydennyskoulutus

35 § Päiväkodin henkilöstön mitoitus

Lain toisessa momentissa ehdotettaisiin luovuttavaksi erillisestä osapäivähoidon suhdeluvusta 3–5-vuotiaiden kohdalla.

- Jos osapäivähoidon nykyisestä mitoituksesta luovutaan, niin kustannushyöty subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaamisesta laskee. Erillinen mitoitus osapäivähoitoryhmistä olisi paikallaan, rajattaessa subjektiivista päivähoito-oikeutta. Osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa mitoitus tulisi olla yksi koulutettu työntekijä ja 8 yli 3-vuotiasta lasta tai 5 alle 3-vuotiasta lasta.
- Suosituksen mukaan esiopetusryhmässä olisi ensisijaisesti 13 lasta ja vain tietyissä tilanteissa 20 lasta, kun 3-5-vuotiaiden ryhmässä voi olla 21 lasta ja perusopetuksen 1.vuosiluokalla 20 tai yli. Esiopetusvuosi ei eroa alle 6-vuotiaiden tai ensimmäisellä vuosiluokalla olevan ryhmien toiminnasta. Tämä määritelmä estää henkilökunnan joustavan käytön. Esitämme, että esiopetuksen ryhmä koko voi olla 20–25 ja varmistetaan tarvittava henkilöstömitoitus. Tällä taataan opinpolun jatkumo. Kolmentoista lapsen rakenne aiheuttaa henkilöstörakenteessa paljon osa-aikaisia työsuhteita tai henkilöstön siirtymistä toimipisteestä toiseen päivän aikana.
- "Päiväkodin yhdessä ryhmässä" sana pitäisi muuttaa "päiväkodissa", koska henkilökunta on yhteinen koko talossa ja esimerkiksi aikainen aamu ja myöhäinen ilta-ajoissa lapset hoidetaan yhteisesti. Nykyisessä varhaiskasvatuksessa henkilökunta toimii yhdessä osaamisen näkökulmasta ja pienryhmäperiaatteella.

36 § Päiväkodin mitoituksesta poikkeaminen

- Tämä ei huomioi selkeästi osa-aikaisessa hoidossa olevia lapsia. Tulevaisuuden tunti-perusteinen varhaiskasvatus vaikuttaa todellisiin läsnäoloihin uudella tavalla.

37 § Päiväkodin henkilöstön rakenne

- Tässä pykälässä määritellään päiväkodin henkilöstörakenne päiväkotikohtaisesti, ei ryhmäkohtaisesti, joten vastaava määritelmä pykälään 35.

38 § Perhepäivähoidon henkilöstön mitoitus

- Osa-aikaisessa perhepäivähoidossa oleva lapsi: esityksessä rajausta liian suppea, esitetään, että osa-aikainen lapsi voi olla yli 3-vuotias osa-aikaisessa hoidossa oleva lapsi, esiopetuksen jälkeisen hoidon ja koululaisen lisäksi.

39 § Varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelut

- Ei kommentoitavaa

40 § Täydennyskoulutus

- Ei kommentoitavaa

8 luku Tietojen vaihto ja salassapito

41 § Henkilötietojen salassapito ja käsittely

- Ei kommentoitavaa

42 § Oikeus poiketa salassapitovelvollisuudesta

- Ei kommentoitavaa

43 § Tiedonsaantioikeus

- Ei kommentoitavaa

Lausunnon keskeinen sisältö

Tampereen kaupungin mielestä uuden varhaiskasvatustalouden säätämisen tulee määrittellä puitteet pedagogisesti perustellulle varhaiskasvatukselle ja antaa kunnille mahdollisuus taloudellisesti kestäville varhaiskasvatusratkaisuille.

Näiden tavoitteiden näkökulmasta ryhmäkokosäädösten sisällyttäminen lakiin esitetystä muodosta saattaa jäykistää ja estää luovien, pedagogisestikin perusteltujen, ratkaisujen toteuttamisen.

Avoimen varhaiskasvatuksen puuttuminen kokonaan lainsäädäntöluonnoksesta ei mielestämme ole perusteltua. Avoimesta kerhotoiminnasta saadut kokemukset ovat rohkaisevia ja ansaitsevat tulla sisällytetyksi uuteen lainsäädäntöön. Nykyisessä päivähoitolaissa on maininta leikkitoiminnasta, joka vastaa avoimen varhaiskasvatuksen kerhotoimintaa.

Osa-aikaisen varhaiskasvatuksen sisällyttäminen lainsäädäntöön on periaatteessa myönteistä, mutta esityksessä osa-aikaisuuden kesto edellyttää tarkentamista ja kunnille mahdollisuutta omiin myös taloudellisesti perusteltuihin ratkaisuihin. Tässä Tampere esittää mm. henkilöstömitoitukseen kokopäiväisestä hoidosta poikkeavaa käytäntöä.

Kasvatuksen ja opetuksen jatkumo tulisi kirjata varhaiskasvatuksesta esiopetukseen, kuten se on kirjattu esiopetuksesta perusopetukseen.

TAMPERE

Tilajaryhmä

Lasten ja nuorten kasvun tukeminen

7 (7)

Päiväys ja allekirjoitus sekä yhteystiedot

Tampereella 23.5.2014

Leena Kostainen
Apulaispormestari
Lasten ja nuorten kasvun tukeminen

Lisätietoja:

Vesa Komonen

Suunnittelupäällikkö

Lasten ja nuorten kasvun tukeminen

Varhaiskasvatus

Puh. 050 3487 919, vesa.komonen@tampere.fi